

ארבע מיתות פרק שביעי סנהדרין

סו.

עין משפט
גור מצוה

קצב א מיי פיה מהל
עיו הל' א סמנ
לאין כו:
קצב ב מיי שם הל' ג
ופי"א מהלכות
מנהגין הל' ה:
ר ג מיי פיה מהל' ע"ו
הלכה ב:
רא ד מיי שם הל' ג:
רב ה מיי שם הל' ב:
רב ו מיי שם הל' א ב:
רד ז מיי שם פ"ד הלכה
א סמנ לאין כו:
רה ח ט מיי שם פ"א
הלכה טו סמנ לאין
כו:

רבינא אמר כו. פי' הקונטרס
ול"ג אמר רבינא דליהו
ורב פפא לא פליגי ואין זו שיטת הש"ס
ור"מ מפרש דרבינא משני כולה מתני'
דהמסית זה הדיוט דמשמע הדיוט ולא
נביא נמי זו אף זו קתני דמנן כפיפא
המסית את ההדיוט דמשמע כל מי
שמסית אפילו נביא ורב פפא הא לא
מסתבר לי' דמשום דקתני המסית את
ההדיוט דלמא לנימנר אפילו נביא:
וי

והוא אומר לו היאך נניח את אלהינו שבשמים ונלך ונעבוד עצים ואבנים
אם חוזר בו הרי זה מוטב ואם אמר כך היא חובתנו כך יפה לנו העומדין
מאחורי הגדר מביאין אותו לבית דין וסוקלין אותו ור"מ האומר אעבוד אלך
ואעבוד גלך ונעבוד אזובך אלך ואזובך גלך ונזכח אקטיר אלך ואקטיר
גלך ונקטיר אנסך אלך ואנסך גלך ונגסך אשתחיה אלך ואשתחיה גלך
ונשתחיה גלך המסית זה הדיוט טעמא דהדיוט הא נביא כחנך והמסית
את ההדיוט טעמא דיהודי הא רבים כחנך מתני' מני ר"ש היא דתניא
נביא שהדיח בסקילה ר' שמעון אומר כחנך ימדיחי עיר הגדחת בסקילה
ר"ש אומר כחנך אימא סיפא המדיח זה האומר גלך ונעבוד עבודת כוכבים אומר
רב יהודה אומר רב מדיחי עיר הגדחת שנו אתאן לרבנן רישא ר"ש וסיפא רבנן
רבינא אומר כולה רבנן היא ולא זו אף זו קתני רב פפא אומר כי קתני
מסית זה הדיוט להכמנה דתניא ושאר כל חיובי מיתות שבתורה אין
מכמינין עליהן חוץ מזה כיצד עושין לו מדליקין לו את הנר בבית הפנימי
ומושיבין לו עדים בבית החיצון כדי שיהיו הן רואין אותו ושומעין את קולו
והוא אינו רואה אותן והלה אומר לו אמור מה שאמרת לי ביחוד והוא אומר
לו והלה אומר לו היאך נניח את אלהינו שבשמים ונעבוד עבודת כוכבים
אם חוזר בו מוטב ואם אמר כך היא חובתנו וכך יפה לנו העדים ששומעין
מבחוץ מביאין אותו לבית דין וסוקלין אותו: וכן עשו לכן סטרא בלוד
ותלאוהו בערב הפסח: וכן סטרא בן פנדירא הוא אמר רב חסדא בעל סטרא בועל
פנדירא בעל פפוס בן יהודה הוא אלא אימא אמו סטרא אמו מרים מגדלא נשיא
הואי כדאמרי בפומבדיתא סתת דא מבעלה: מתני' המדיח זה האומר
נלך ונעבוד עבודת כוכבים המכשף העושה מעשה חייב ולא האוחז את
העינים ר"ע אומר משום ר' יהושע שנים לוקטין קשוואין אחד לוקט פטור ואחד
לוקט חייב העושה מעשה חייב האוחז את העינים פטור: גמ' אומר רב
יהודה אומר ר' מדיחי עיר הגדחת שנו כאן: המכשף זה העושה מעשה וכו':
תנו רבנן מכשפה אחד האיש ואחד האישה א"כ מה ת"ל מכשפה מפני שרוב
גשים מצויות בכשפים מיתתן במה רבי יוסי הגלילי אומר נאמר כאן מכשפה
לא תחיה ונאמר להלן לא תחיה כל נשמה מה להלן בסייף אף כאן
בסייף ר' עקיבא אומר נאמר כאן מכשפה לא תחיה ונאמר להלן אם בהמה
אם איש לא יחיה מה להלן בסקילה אף כאן בסקילה אומר לו ר' יוסי אני
דנתי לא תחיה מלא תחיה ואתה דנת לא תחיה מלא יחיה אומר לו רבי
עקיבא אני דנתי ישראל מישראל שריבה בהן הכתוב מיתות הרבה
ואתה דנת ישראל מעובדי כוכבים שלא ריבה בהן הכתוב אלא
מיתת

סימנא בעלמא: מתני' המסית זה הדיוט
והמסית את ההדיוט אומר יש יראה במקום
פלוני כך אוכלת כך שוחת כך מטיבה כך
מרעיה כל חיובי מיתות שבתורה אין
מכמינין עליהם חוץ מזה אמר לשנים: הן
עדיו ומביאין אותו לב"ד וסוקלין אותו
אמר לאחד הוא אומר יש לי חבירים רוצים
בכך אם היה ערום ואינו יכול לדבר בפניהם
ימכמינין לו עדים אחורי הגדר והוא אומר
לו אמור מה שאמרת ביחוד והלה אומר לו

והוא אומר לו היאך נניח את אלהינו שבשמים ונלך ונעבוד עצים ואבנים
אם חוזר בו הרי זה מוטב ואם אמר כך היא חובתנו כך יפה לנו העומדין
מאחורי הגדר מביאין אותו לבית דין וסוקלין אותו ור"מ האומר אעבוד אלך
ואעבוד גלך ונעבוד אזובך אלך ואזובך גלך ונזכח אקטיר אלך ואקטיר
גלך ונקטיר אנסך אלך ואנסך גלך ונגסך אשתחיה אלך ואשתחיה גלך
ונשתחיה גלך המסית זה הדיוט טעמא דהדיוט הא נביא כחנך והמסית
את ההדיוט טעמא דיהודי הא רבים כחנך מתני' מני ר"ש היא דתניא
נביא שהדיח בסקילה ר' שמעון אומר כחנך ימדיחי עיר הגדחת בסקילה
ר"ש אומר כחנך אימא סיפא המדיח זה האומר גלך ונעבוד עבודת כוכבים אומר
רב יהודה אומר רב מדיחי עיר הגדחת שנו אתאן לרבנן רישא ר"ש וסיפא רבנן
רבינא אומר כולה רבנן היא ולא זו אף זו קתני רב פפא אומר כי קתני
מסית זה הדיוט להכמנה דתניא ושאר כל חיובי מיתות שבתורה אין
מכמינין עליהן חוץ מזה כיצד עושין לו מדליקין לו את הנר בבית הפנימי
ומושיבין לו עדים בבית החיצון כדי שיהיו הן רואין אותו ושומעין את קולו
והוא אינו רואה אותן והלה אומר לו אמור מה שאמרת לי ביחוד והוא אומר
לו והלה אומר לו היאך נניח את אלהינו שבשמים ונעבוד עבודת כוכבים
אם חוזר בו מוטב ואם אמר כך היא חובתנו וכך יפה לנו העדים ששומעין
מבחוץ מביאין אותו לבית דין וסוקלין אותו: וכן עשו לכן סטרא בלוד
ותלאוהו בערב הפסח: וכן סטרא בן פנדירא הוא אמר רב חסדא בעל סטרא בועל
פנדירא בעל פפוס בן יהודה הוא אלא אימא אמו סטרא אמו מרים מגדלא נשיא
הואי כדאמרי בפומבדיתא סתת דא מבעלה: מתני' המדיח זה האומר
נלך ונעבוד עבודת כוכבים המכשף העושה מעשה חייב ולא האוחז את
העינים ר"ע אומר משום ר' יהושע שנים לוקטין קשוואין אחד לוקט פטור ואחד
לוקט חייב העושה מעשה חייב האוחז את העינים פטור: גמ' אומר רב
יהודה אומר ר' מדיחי עיר הגדחת שנו כאן: המכשף זה העושה מעשה וכו':
תנו רבנן מכשפה אחד האיש ואחד האישה א"כ מה ת"ל מכשפה מפני שרוב
גשים מצויות בכשפים מיתתן במה רבי יוסי הגלילי אומר נאמר כאן מכשפה
לא תחיה ונאמר להלן לא תחיה כל נשמה מה להלן בסייף אף כאן
בסייף ר' עקיבא אומר נאמר כאן מכשפה לא תחיה ונאמר להלן אם בהמה
אם איש לא יחיה מה להלן בסקילה אף כאן בסקילה אומר לו ר' יוסי אני
דנתי לא תחיה מלא תחיה ואתה דנת לא תחיה מלא יחיה אומר לו רבי
עקיבא אני דנתי ישראל מישראל שריבה בהן הכתוב מיתות הרבה
ואתה דנת ישראל מעובדי כוכבים שלא ריבה בהן הכתוב אלא
מיתת

סימנא בעלמא. וכתחילה שום דבר הכתוב מדבר דלמחל חלו מיהא הוה: מתני' המסית זה הדיוט. מסית דחשנין ליהו' דנסקלין
זה הדיוט שהסית אצל נביא שהסית אינו נסקילה אלא כחנך דמפרש בגמרא: המסית את ההדיוט. הוא דנסקילה אצל מסית את הרבים
כגון עיר הגדחת כחנך דמפרש בגמרא והא ליכא למידק אצל מסית את הנביא כחנך דלא מלינו חלוך בין מסית את הנביא למסית את
ההדיוט אצל מלינו חלוך בין נביא שהסית להדיוט שהסית כחנך (דברים יג) וסקלנו באזנים ובנביא כחנך (ספ' והנביא ההוא
או חולם החלוס ההוא יומת ומיתה
האמורה נצורה ספס (א) איהא אלא
חנך: אמר לשנים. יחד הן עלמן
נעשו עדים ואין זריכין להמרות בו
כשאר חיובי מיתות אלא מביאין אותו
לביט דין דכתיב (ספ' לא תחמול ולא
תכסה עליו: אמר לאחד הוא אומר
חנך: לי חברים רוצים בך. הניסמ
צריך להשיבו יש לי חברים רוצים בך
כל ואמור לי נפיהם: ואם היה
המסית ערום ואינו יכול לדבר
כפניהם. כלומר אומר איני יכול
לפרסם הדבר מפני יראת ב"ד:
מכמינין לו. דממרגמינן וארבי לו וכמן
ליה (דברים יט). ממעמידין ליה מארצין
אחורי הגדר לשמוע דבריו: צימוד.
כלומר אין איש עכשיו עמנו ויכול
אתה לומר מה שאמרת לי: האומר
אעבוד לך. נזחמ מכל השלונות
הללו הו' מסית ומייב: גמ' הא
נביא. אם מסית זה נביא שהיה
מתנבל בשם הקב"ה לעבוד עבודת
כוכבים: טעמא. דמסית את ההדיוט
כלומר את היחיד הא אם מסית את
הרבים כגון אנשי עיר הגדחת לאו
נסקילה הוא אלא כחנך דהא ליכא
למידק דהא דקתני והמסית את
ההדיוט למעוטי מסית את הנביא
קאמר דלא אשכחנא תנא דמפליג בין
מסית את הנביא למסית את ההדיוט
אצל בין נביא המסית להדיוט המסית
אשכחנא חלוך דמפרש ואזיל: טעמא
דר"ש ורבנן מפרש באלו הן הנחנקין:
מדיחי עיר הגדחת שנו. כשממנו
זאת ואשמעינן סיפא דמדיח דרישא
במדיח עיר הגדחת קאמר וה"ק המדיח
דמנן לעיל (דף ג). כהני נסקלין זה
האומר לרבים נלך ונעבוד עבודת
כוכבים: רבינא אומר גרס. ולא גרסי'
אמר רבינא דליהו ורב פפא לא פליגי
אלא מר מתרין דהא ומר מתרין
דהא ולא פליגי דהא כחנך מילי
אוקימנא לרישא כר"ש ואתו הך
אמוראי לתרובה כרבנן. והכי פירושה
רבינא תרבה לתדא ואמר רישא נמי
רבנן והמסית את ההדיוט לאו למעוטי
מסית את הרבים אתה אלא תרוייבו
תנא להו תנא רישא מסית את היחיד
והדר תנא סיפא המדיח זה האומר
לרבים נלך ונעבוד עבודת כוכבים:
ולא זו אף זו קתני. כלומר אי קשיא
לך ליתני מסית את הרבים ולא ליתני

תורה אור השלם
1. מבשפה לא תחיה:
שמיה ככ"ו
2. רק מערי העמים
האלה אשר יי אלהיך
נתן לך נחלה לא תחיה
כל נשמה: דברים כ טו
3. לא תגע בו יד בני סקיל
יסקל או ירה יורה אם
בהמה אם איש לא יחיה
במשך היבל המה ועלו
במה: שמות יט יג

מיוסר רש"י
האומר אעבוד. משה
שהסיתו ומלכה חייב
מיתה. דנפקא בן לקמן מלא
מלכה ולא שמע. הא איה
ושמע חייב מדי ועליו ספ' א.
אלך ואעבוד. ממוסר
הליכה אפי' דליכא למימר
אליהם הרי ביה (שם). גלך
ונעבוד. אפי' שכל עמו
עם אחרי. דליכא למימר
הי אחריה לא אולי יחיה
נמי לא ליהל (שם). נביא
שמענא שמתנבל בשם
הקב"ה לעבוד עבודת
כוכבים (לקמן פס' ט).

מסית את היחיד דהא פשיטא דכולהו מודו זה דנסקילה אורחא למנא למתני הכי תנא מילתא צרישא דפשיטא ליה והדר תנא רבותא ולא זו
דמסית יחיד בלבד דנסקילה אלא אף זו דמסית רבים נסקילה ודלא כר' שמעון. ורב פפא אתא אף לתרוני דקתני המסית זה הדיוט לאו למעוטי
נביא המסית קתני אלא כל המסיתים קרי הדיוטות משום הכמנה כלומר מסית הדיוט ושוחה הוא ומדת הקלין נהוג בו שמקלין
חמיו שכל חיובי מיתות זריכין התרבה וזה נהרג בהכמנה: צבים הפנימי. צהדרי חדרים לפי שהוא ירא לדבר בגלוי: הן רואין
אוסו. לאור הנר שמנו דאי לא מלי חוץ ליה לא מלי מסהדי עליה לחיוביה קטלא ואע"ג דשמעי קליה דמני למימר לא
הואי אלא: ושומעין קולו. שהוא אומר דברי הסתה: א"כ סטרא. צנל אמו סטרא שמו: סטרא דא. על ספ' דא
שזינתה קרי לה הכי: מתני' המדיח זה האומר וכו'. בגמרא מוקים לה צמדיה עיר הגדחת:
העושה מעשה. ממש נסקילה: ולא האוחז את העינים. מראה לבריות כאלו הוא עושה ואינו עושה כלום: שנים מלקטין
קשוואין. כמכשפות לפנינו אחד מהן לוקט וחייב ותצרו לוקט ופטור: העושה מעשה. שהיתה כאן סדה קשוואין ולקטה ממש
כשפס חייב: האוחז את העינים. מראה לנו כאלו התקבצו כולם בנקום אחד והקשוואין לא זזין ממקומן פטור: גמ' מכשפה
אחד האיש ואחד האישה. דהא גבי אור וידעווי למכשפים הם לא חלק בין איש לאשה דכתיב (ויקרא כ) איש או אשה: לא תחיה
כל נשמה. כשבע אומות כתיב: מה להלן צבייף. דכתיב צמיון ועוג ויכהו ישראל לפי חרב (במדבר כא): מה להלן. צבייף:
נסקילה. דכתיב (שמות יט) כי סקול יסקל או ירה יירה: שריבה בהן הכתוב מיתות הרבה. ומלינו צבייף שנמרה בהן סקילה:
מיתה

ארבע מיתות פרק שביעי סנהדרין

מיפה אחת. כל מיתה האמורה לבני נח אינו אלא סיף (לעיל טו.) **סמכו ענין לו.** סמך ענין המכשף לשוכב עם בהמה. ענין פרשה: **שוכב עם בהמה בסקילה.** הא יליפין לה צהאי פרקין (ממיהם) כס דכתיב כס צפרשת קדושים תהיו (ויקרא כ) וגמרי' לה מאזו וידעו דכתיב בהו צאנן ירגמו אותם דמיהם כס (ויקרא כ) רבי יהודה לא דריש סמוכין: **גוליא.** את זה מדין מיתות קלות לסקילה החמורה מכותין: **אלא.** מכלל ופרט את למד בסקילה: **ככלל.** כל המכשפים היו וכבר חייב בהן הכתוב מיתה כדכתיב לא תחיה למה יאלו להוויין בעצמן ולכתוב בהן

סקילה להקיט להם את הכלל וזהו מדה בתורה לא דבר שהיה בכלל ואלא מן הכלל וכו': **שני כסופין.** הוה ליה למכתב חד או אוב או ידעונו ולשמוק: **עדא אמרה.** כמו הוה אמרה זאת אומרת: **קסבר ר' יהודה וכו'.** ובכל דוכי לאמר אללא למיד מלמדן מאי איכא למימר ר' יהודה היא ומהכא יליפין: **כשפים.** נוטריקון כחש פמליא של מעלה שעל מי שגזרו להיות ממיתין: **אפילו כשפים.** אין בהן כח לפני גזרתו שאין כח מלבדו: **מחויי כרטיס.** לעשות לו מכשפות: **אס מסייעי.** מלתין. אס את מללחת לעשות לי מכשפות עשי: **אין עוד מלבדו כטיב.** ואס המקום חפץ צי לא מוכלי להרע ואס מוכלי מאתו יאל ואני מבטלן: **דנפיש וכוטיס.** ומסרי (נפשיה) מי משמיל אלולני: **בלטיס.** כמו (נפשיה) ומכא (אלולני) בלטיס: **זה מעשה שדים.** שנסמרים ואין כרלין. כל מקום שנאמר בלטיס היו הטרטומין עושין בלטיסיה ע"י שדים: **בלטיסיה אלו מעשה כשפים.** שאינו עושה על ידי שדים אלא מעשמו להטו הכרז המהפכת לשמור אס דרך עץ החיים. ומתהפכת מאליה ודומה לכשפים וללא ע"י שדים היתה מתהפכת אלא מאליה וקרי ליה להט: **דקפיד אמנא יוד.** מי שמקפיד על הכלי שאינו יכול לעשות דבר בלא כלי הראוי לאותו דבר כגון שרי בהן שזריין סכין שקמו שמור ושירי כוס שזריין כוס של זכויות: **דלא קפיד אמנא.** שכל כלי היה עושה: **כהלכות שבת.** דמלכות בסקילה ושבות פטור אבל אסור וזאת צבי ופטור שנקנת לו מחת כנפיו יושב ומשמרו עד שתמשך ומפיה מורסק להניח ממנה לה הכי אחת בפרק רבי אליעזר דאורג (שבת דף קו.) וכן כל נחש בממעסק של יא יכתיב אותו מותר לכתחילה הכל נמי העושה מעשה ממש בסקילה: **האותו אס העינים.** מרסא כאלו עושה ואינו עושה כלום פטור אבל אסור: **עסקי בהלכות יזירה.** ומילל אצרו להו עגלא מילתא על ידי שהיו מזרפים אותיות השם שבהם נצרה העולם ואין כאן משום מכשפות דמעשה הקב"ה הן

תורה אור השלם

1. מכשפה לא תחיה.
2. כל שוכב עם בהמה.
3. אתה זראת לדעת כי יי הוא האלהים אין עוד מלבדו.
4. ויעשו כן חרטימי מצרים בלטיסיה ויחוק לב פרעה ולא שמע אלהם כאשר דבר יי.
5. ויקרא גם פרעה לחבמשים ולמכשפים ויעשו גם חרטימי מצרים בלטיסיה כן.
6. ויגרש את האדם וישכן מקום לגן עדן את הכרבים ואת לילת החרב המתהפכת לשמור את דרך עץ החיים.
7. ויאמרו חרטימי אל פרעה אצבע אלהים הוא ויחוק לב פרעה ולא שמע אלהם כאשר דבר יי.
8. ויש אהרן את ידו על מימי מצרים ותעל הצפרדע וכתם את ארץ מצרים.

לעזי רש"י

מקור"ר. לכתת את הארץ אשקיל"א [אישקיליט"א]. פפמן קט.

וכי מפני ששכבו. מהכא דייק דריש יצמות (דף ד. וסס) דר' יהודה לא דריש סמוכין צלמח וא"כ שאני הכא דלא דריש משום דאיכא ג"כ דמפקא סמוכין כדדריש רבי יוסי הגלילי דדריש לא תחיה מלא חסיה כל נשמה דנסיף מדע דלטו רבי עקיבא דליף מלא חסיה דבסקילה מי נימח דלא ס"ל כרבנן דדרשין סמוכין אללא ע"כ משום דאיכא ג"כ דלא תחיה כל נשמה דמפקא סמוכין וי"ל דדייק מלישנא דרבי יהודה דלאמר וכי מפני ששכבו משמע דנשום מקום לא דרשין: **לחלוק**

מיתה אחת (ב) עזאי אומר נאמר ימכשפה לא תחיה ונאמר כל שוכב עם בהמה מות יומת סמכו ענין לו מה שוכב עם בהמה בסקילה אף מכשף בסקילה אמר לו רבי יהודה וכי מפני ששכבו ענין לו נוציא לזה בסקילה אלא אוב וידעונו בכלל מכשפים היו ולמה יצאו להקיש עליהן ולומר לך מה אוב וידעונו בסקילה אף מכשף בסקילה לרבי יהודה נמי ליהו אוב וידעונו שני כתובים הבאים כאחד וכול שני כתובין הבאין כאחד אין מלמדן אמר רבי זכריה ערא אמרה קסבר ר' יהודה שני כתובין הבאין כאחד מלמדן אמר רבי יוחנן למה נקרא שמן כשפים שמכחישין פמליא של

מעלה: אין עוד מלבדו אמר רבי חנינא אפילו לדבר כשפים ההיא איתתא דהות קא מהדרא למשקל עפרא מתותי כרעיה דרבי חנינא אמר לה אי מסתייעת זילי עבדי אין עוד מלבדו כתיב איני והאמר רבי יוחנן למה נקרא שמן כשפים שמכחישין פמליא של מעלה שאני רבי חנינא דנפיש זכותיה אמר רבי אייבו בר נגרי אמר רבי חייא בר אבא בלתייהם אלו מעשה שדים בלתייהם אלו מעשה כשפים וכן הוא אומר ואת להט החרב המתהפכת אמר אביי דקפיד אמנא שד דלא קפיד אמנא כשפים אמר אביי הלכות כשפים כהלכות שבת יש מהן בסקילה ויש מהן פטור אבל אסור ויש מהן מותר לכתחלה העושה מעשה בסקילה האוחז את העינים פטור אבל אסור מותר לכתחלה כדכתיב חנינא ורב אושעיא כל מעלי שבתא הוו עסקי בהלכות יצירה ומיברי להו עיגלא תילתא ואכלי ליה אמר רב אשי חזינא ליה לאבוב דקרנא דנפיין ושדי כריכי דשיראי מנוריה ויאמרו חרטימין אל פרעה אצבע אלהים היא אמר ר' אליעזר מיכן שאין השד יכול לבראות בריה פחות מכשעורה רב פפא אמר האלהים אפילו כגמלא נמי לא מצי ברי האי מיכניף ליה והאי לא מיכניף ליה א"ל רב לרבי חייא לדידי חזי לי ההוא מייעא דשקליה לספסירא וגידיה לגמלא וטרף ליה בטבלא וקם אמר ליה לבתר הכי דם ופרתא מי הואי אלא ההיא אחיזת עינים הוה ועירי איקלע אלכסנדראי של מצרים זבן חמרא כי מוא לאשקוייה מיא פשר וקם גמלא דוסקנתא אמרו ליה אי לא ועירי את לא הוה מהדרין לך מי איכא דובין מירי הכא ולא בריוק ליה אמאי: ינאי איקלע לההוא אושפיזא אמר להו אשקין מיא קריבו שתיתא חזא דקא מרחשן שפוותה שדא פורתא מיניה הוו עקרבי אמר להו אנא שתאי מדידכו אתון נמי שתו מדידי אשקיייה הואי חמרא רכבה סליק לשוקא אתא חברתה פשרה לה חזייה דרכיב וקאי איתתא בשוקא ותעל הצפרדע ותכס את ארץ מצרים אמר ר' אלעזר צפרדע אחת היתה השריצה ומלאה כל ארץ מצרים כתנאי רבי עקיבא אומר צפרדע אחת היתה ומלאה כל ארץ מצרים אמר לו רבי אלעזר בן עזריה עקיבא מה לך אצל הגדה כלה מדברותיך ולך אצל נגעים ואהלות צפרדע אחת היתה שרקה להם והם באו: אמר ר' עקיבא כו': והא

ע"י שם קדושה שלו הוא: אכזה דקרנא. מכשף היה: מנפץ. חוטמו ככת. מוקי"ר בלע"ז: ושדי כריכי דשיראי מנחיריו. משליך חמיות של מעיליס: אצבע אלהים היא. מכה זו של כניס לא על ידי מכשפות בזה אלא על פי הקב"ה דאין לחרטומים יכולת בזה: לא מלי צרי. אין יכול לצרו אפילו צריה גדולה אלא כשהשד לריך לצריות גדולות הוא מנאסף ומביא מן ההפקר: האי מיכניף ליה. צריות גדולות נחיס לקבלם ונאספים יחד אליו אבל צריה קטנה אינה נאספת שאין בה כח לצבא ממקום רחוק: הכי גרסינן אמר לו רב לרבי חייל. ולא גרסינן איני: עיינא. סוסר ערבי: שקל ספסירא וגידייה לגמליה. נעל חרב ותתך גמל לצברים. גידייה כמו ראוהו מנוייד דצפרק בתרא דיצמות (דף קכ.) וערף ליה בעגלא וקם. קשקש לו צווג אשקיל"א בלע"ז ועמד לו על רגליו: אמר לו. רבי חייא לרב: לבתר הכי דם ופרתא מי הוה. אמר שמעך הגמל כלום נמלחת שם לכלוך מן הדם והפרס: ההוא אחיות עינים הוה. ולא מנוייד הוא שאינו יכול להחיות המת: פשר. נמס המכשפות. כל מילי מכשפות נבדקין על מים חיים וגמלין: קים גמלא דסקוייהא. נעשה החמור דף של גשר שעשו תחלה את הדף חמור. גמלא גשר. סקוייהא מין עץ הוא: איכא דובין מידעס הכא וכו'. כלומר יש לוקח צעיר הזאת שמוחזקת בכשפים שום סחורה ואינו צודקה על המים: ינאי איקלע לההיא אושפיזא. ולא גרסינן רבי ינאי ללאו איניש מעליא הוא שעשה כשפים: ספיסא. קמת טרוף צמים: חזייה דמרתשן שפוטת. ראה ינאי האשה המביאה לו המשקה שהיו שפמיה נעות הכיר שכשפנית היא: שדא פורתא. מן המשקה לארץ ונעשו עקרבים: אלא שחאי מדידכו. לא גלה להם הדבר שהבין דבר והראה עצמו כאלו שהם: הואי חמרא. האשה נעשית חמור: רכבה. ינאי וסליק בשוקא: פשרא לה. מיחת את הכשפים וסורה לקדמותה: הלפרדע. אחת משמט: השריזה. ממעיה ואלו: מדברותיך. מנע מדברין ופנה להלכות נגעים ואלהות שהן חמורים ובהם אתה ממוחד ולא הגדה: שרקה להם. ושמעו קולה כל האפרעשים שבעולם וזהו חלו: והא

מוסף רש"י

נאמר מכשפה לא תחיה. ולא פירש אליו מיתה ממת, ותאמר אלל כל שוכב עם בהמה מות יומת, סמכו ענין לו. תחמה פרש משפחה לא תחיה לשוב עם בהמה (ברכות כא.) מה שוכב עם בהמה בסקילה. בהמתן לה (לעיל דף טו.) נגוריה שיה דהריוו דהכא מבי הריוו תהרגו דמסית (ברכות טו.) אלו דמכוי כשפה הנרבעת לבהמה דמיהם כס, וכל דמיהם כס בסקילה היא. דמריקן מחוי וידעונו דכתיב כס ירגמו אותם דמיהם כס ויבחות ד. וכי מפני ששכבו ענין לו. שוכב עם בהמה, נוילא זה המכשף בסקילה. שהיא חמורה מכל מיתות שבתיהם מלא מקורא מפורש יו סמקוס אמר שהיא בסקילה (ברכות כא.) אוב וידעונו בכלל לא תחיה דכל המכשפים היו, לחמה וצאו. כפי ענין כשהפירשן בסקילה. כדכתיב צאנן ירגמו אותם דמיהם כס, להקיש איתיה. את כל ההלל. שזו מדה בתורה של דבר שהיה בכלל ואלא מן הכלל ללמד לא ללמד על עמנו יאל אלא ללמד על הכלל כולו יאל (שם.) שני כתובין הבאין כאחד אין מלמדן. מללל כחש אחר ונגמור כולו מניה ויחזונו כד.) כשפים. נוטריקון ממשיש פמליא של מעלה. של גזרו על אס ונמות יואל מת על יי כשפים (חזקוני ד.) אפילו לדבר כשפים. אין מלבדו. כלומר של מעלה. שסס אין גידייה מלפניו אין מיישין לו לחדס (שם.) מהדרא. מוחית וטוחת של יין. למשקל עפרא. ולעשות לו כשפים להחיותו (שם.) עיגלא תילתא. גדול כאלו הניע לשלש שני וגמרה גדולתו. הכי שנינו ומכיו למיכל. כמו (ב"מ סח.) ומגלנין אופן עד שיהו משולטין. ליש שהיה טוב ובעל טעם כאלו הוא שלישי לנעון (שם.) כלה מדברותיך. מל מדברין עד שגשע אלל נעשית ואלהות שהן הלכות עמוקות (חגיגה יד.) (שם.) כדל.

ארבע מיתות פרק שביעי סנהדרין

1. ואלישע אהא והוא מצעק אבי אבי רבב ישראל ופרשיו ולא ראדו עור וחתוק בגדיו וקראם לשנים קרעים: מלבים ב ב יב 2. בי אהה בא אל הארץ אשר ה' אלהיה נתן לך לא תלמד לעשות כתובעת הגוים הקים: דברים יח ט

לחלוץ תפילין. פ"ה של ר' אליעזר אע"ג דלא היה ר"א זו ממקום אחד קרי ליה איסור שבות דכל ס' שאסרו חכמים לנלאת בו לרשות הרבים אסור לנלאת בו ולחנר וה"ה אפי' יושב במקום א' אסור: **היאך מניחין איסור סקילה**, משמע דמלוקין ואחר כך חולצין וקשה דצמק צמה מלוקין (שבת

והא. מילתא דלקיטת קשוואין: ר"ע מר' יהושע גמר לה. נתימיה: **קינוף**, ארבעה עמודים ויכלה פרוסה עליהם כדלמרי' בסוכה (דף י'): **לחלוץ תפיליו**, של אצו * דקסבר שבת לאו זמן תפילין הוא ואסור להניחן שמה ילא זמן לרשות הרבים: שדעמו של אצו **נעריה**, וקרויה הוא למות שאילו הימה דעמו מיושבת היה חולץ תפיליו: **איסור סקילה**, הדלקת הנר והטמנת חמין ועוסקין בדבר שאינו אלא איסור שבות דמניח תפילין בשבת אין כאן איסור מלאכה ואפילו ילא לרשות הרבים דהא דרך מלגוש הוא ומכשיטין הוא לו צחול: **ברחוק ארבע אמות**, מפני הגדוי שברכוהו במחלוקת תנורו של עכנאי צבצב מליעה (דף נט:): **שלו מהו**, צמה תהא מיתמו: **שלך קשה משלך**, מפני שלנך פתוח כחולס וחילו שמשפתי היית למד תורה הרבה: **נעל**, ר"א שמי זרועותיו: **שנגלצין**, כשגולצין ספר תורה והכתב מכוסה כך תתעלם ותתכסה תורה שלצני כשמתו לפי שלא שמוני ולמדו ממני: **ולא חסרתי מרבתי ככלל ממלך מן היס**, לפי חמתם שהיתה גדולה אין למודי עולה לחסרם ולקבל מהם חכמה א' אלא מעט ככלל המלך מן היס. וכן תלמידי לא חסרוני ולא קבלו מחכמתי לחסר את יתרון חכמתי מהם ב' אפי' כמו שמחסר המכחול בשפופרת צטבול אחד: **ולא חסרתי**, כלומר לא חסרתי מחכמתם ממה שהיו מתחילה גדולים יותר ממני וגם עתה גדולים הם ממני לפי שלא למדתי מחכמתם כי אם מעט מהם: **שפופרת**, קנה שנותנין זה כחול. קיסס של עץ או של כסף שמתניין במחול בתוכו ומטבולו בכחול ומולאו: **ככהרה עוה**, בהלכות מראות נגעים: **צנטיעם קשוואים**, הלכות מיני כשפים שעל ידיהם נתמלא כל השדה קשוואים: **אמרו לו הכדור והאימום וכו'**, כדור פלוט"ה מחופה עור ומלאה מתוכו אמר של איל צוחק וכן אימום שלהם של עור היה כעין מנעל וממולא מתוכו שער ופיו תפור וכו' היו עושין המנעלים כמו שעושין הרעענין שלנו גדפוס של עץ: **הקמיע**, של עור וממולא מתוכו ותלאהו צלואר לני: **משקולה קטנה**, כעין אוניקיא שעושין מעופרת ומחפין אותה בעור כדי שלא תחסר אצל משקולת גדולה אין דרכה * לחפותה בעור: **ולרור המרגלים**, מופרין המרגלים בעור ותולין אותו צלואר בהמה לרפואה: **מהו**, לפי שנחלקו צאלו רבי אליעזר וחכמים בסדר טהרות

והא ר' עקיבא מר' יהושע גמיר לה והתניא כשחלה ר' אליעזר נכנסו ר' עקיבא וחביריו לבקרו הוא יושב בקינוף שלו והן יושבין בטרקלין שלו ואותו היום ע"ש היה ונכנס הורקנום בנו לחלוץ תפיליו גער בו ויצא בניזיפה אמר להן לחביריו כמדומה אני שדעתו של אבא נטרפה אמר להן דעתו * ודעת אמו נטרפה היאך מניחין איסור סקילה ועוסקין באיסור שבות כיון שראו חכמים שדעתו מיושבת עליו נכנסו וישבו לפני מרחוק ד' אמות א"ל למה באתם א"ל ללמוד תורה באנו א"ל ועד עכשיו למה לא באתם א"ל לא היה לנו פנאי אמר להן תמיה אני אהו ימותו מיתת עצמן אמר לו ר' עקיבא שלי מהו אמר לו שלך קשה משלהו נמל שתי זרועותיו והניחן על לבו אמר אוי לכם שתי זרועותיי שהן כשתי ספרי תורה שנגלצין הרבה תורה למדתי והרבה תורה לימדתי הרבה תורה למדתי ולא חסרתי מרבתי אפילו ככלל המלך מן היס הרבה תורה לימדתי ולא חסרוני תלמידי אלא כמכחול בשפופרת ולא עוד אלא שאני שונה שלש מאות הלכות בבהרת עוה ולא היה אדם ששואלני בהן דבר מעולם ולא עוד אלא שאני שונה שלש מאות הלכות ואמרי לה שלשת אלפים הלכות בנטיעת קשוואין ולא היה אדם שואלני בהן דבר מעולם חוץ מעקיבא בן יוסף פעם אחת אני והוא מהלכין היינו בדרך אמר לי רבי למדני בנטיעת קשוואין אמרתי דבר אחד נתמלאה כל השדה קשוואין אמרתי דבר אחד נתקבצו כולן למקום אחד אמרו לו * הכדור והאימום והקמיע וצדור המרגליות ומשקולת קמנה מהו אמר להן הן טמאין ופותרתן במה שהן * מנעל שעל גבי האמום מהו אמר להן הוא טהור ויצאה נשמתו במהרה עמד רבי יהושע על רגליו ואמר הותר הותר הנדר למוצאי שבת פגע בו רבי עקיבא מן קיסרי ללוד היה מכה בכשרו עד שדמו שותת לארץ פתח עליו בשורה ואמר יאבי אבי רכב ישראל ופרשיו הרבה מעות יש לי ואין לי שולחני להוצאותן אלמא מרבי אליעזר ולא סברה הדר גמרה מרבי יהושע ואסברה גיהליה היכי עביד הכי והאנן תנן העושה מעשה חייב להתלמד שאני * דאמר מר * לא תלמד לעשות לעשות אי אתה למד אבל אתה למד להבין ולהורות:

הדרן עלך ארבע מיתות

הדרן עלך ארבע מיתות

הדרן עלך ארבע מיתות

הדרן עלך ארבע מיתות

הדרן עלך ארבע מיתות

הדרן עלך ארבע מיתות

גיליון הש"ס

רש"י ד"ה לחלוץ תפיליו וכו' ר' קסבר שבת לאו זמן תפילין: ע"י מ"ה ס"י שם ס"ק ד"ה פ"ק ד"ה משקולת קטנה וכו' לחיובת בקיור: ע"י צ"ב דף פ"ט ע"ב מוספות ד"ה ולא:

הגהות הב"ח

(א) נ"ב דעמו מירשבת ודעת אמו נטרפה:

הגהות מהר"ב

רנשבורג

א' רש"י ד"ה ולא חסרתי מרבתי וכו' ולקבל מהם חכמה אלא מנעל אלא ממך וכו' צ"ל אפי' ב' בא"ר יתרון חכמתי מהם אפי' מנעל אפילו ממך וכו' צ"ל אלא:

לעזי רש"י

פלוט"ה (פילוט"א) כדור:

מוסף רש"י

אבל אתה למד להבין ולהורות. כלומר להבין מעשיהם כמה הם מקולקלים ולהורות לנצח לא תעשה כך וכן שיהא חק הגוים ודברים יח וכו' ואם שחול לעמוד צהן ואם יקשה נביא שגר לפניך שמצין שיהא חכמך ונבחר ע"ה:

הדרן עלך ארבע מיתות

הדרן עלך ארבע מיתות

גיליון הש"ס

רש"י ד"ה לחלוץ תפיליו וכו' ר' קסבר שבת לאו זמן תפילין: ע"י מ"ה ס"י שם ס"ק ד"ה פ"ק ד"ה משקולת קטנה וכו' לחיובת בקיור: ע"י צ"ב דף פ"ט ע"ב מוספות ד"ה ולא:

הגהות הב"ח

(א) נ"ב דעמו מירשבת ודעת אמו נטרפה:

הגהות מהר"ב

רנשבורג

א' רש"י ד"ה ולא חסרתי מרבתי וכו' ולקבל מהם חכמה אלא מנעל אלא ממך וכו' צ"ל אפי' ב' בא"ר יתרון חכמתי מהם אפי' מנעל אפילו ממך וכו' צ"ל אלא:

לעזי רש"י

פלוט"ה (פילוט"א) כדור:

מוסף רש"י

אבל אתה למד להבין ולהורות. כלומר להבין מעשיהם כמה הם מקולקלים ולהורות לנצח לא תעשה כך וכן שיהא חק הגוים ודברים יח וכו' ואם שחול לעמוד צהן ואם יקשה נביא שגר לפניך שמצין שיהא חכמך ונבחר ע"ה:

הדרן עלך ארבע מיתות